

■ ■ ■ månadens epiztel

Epizteln redogör för en ny parasit hos odlad regnbåge, ett utbrott av lågvirulent aviärt paramyxovirus

typ 1 i en avelsfjäderfäbesättning och ett fall av *Brucella canis* hos en hund. Texten är sammansatt av Karin Sannerud på Jordbruksverket.

NY PARASIT HOS REGNBÅGE

Under hösten 2011 anmälde en vattenbrukare i Jämtland att han hade ökad dödlighet i sin besättning av nykläckt regnbåge. Dödligheten visade sig bero på en ny parasit av släktet *Sarcocystis* som inte tidigare beskrivits hos fisk. Då parasiten är helt ny är kunskapen kring dess livscykel och spridningsvägar mycket begränsad. Det är oklart vilka arter som parasiten kan infektera utöver regnbåge, men det verkar som om den slår hårdast mot ung fisk. Genom ett överföringsförsök, genomfört på SVA, kunde man påvisa att parasiten kan smitta andra fiskar via vatten. Detta kan vara en ledtråd till hur parasiten kommit in på odlingen.

Familjen *Sarcocystidae* är en grupp av parasiter som omfattar ett stort antal arter. De encelliga parasitära organismerna har beskrivits kunna infektera både vilda och odlade djur. Värdjuret kan vara både däggdjur, fåglar och reptiler. Slutvärd för parasiten är i normalfallet en predator, dvs ett köttätande djur, som äter andra djurarter. Mellanvärd och bärare av de första utvecklingsstadierna är normalt växtätande djur eller allätare.

SVA bedömer att det här är en ny parasit i Sverige. Var parasiten kommit ifrån är inte

fastställt, men det finns en misstanke om att den kommit till Sverige via importerad rom. Ytterligare molekylärgenetiska undersökningar kommer att utföras för att närmare klassificera parasitens släkte/arttillhörighet.

Det finns en risk att däggdjur som äter infekterad fisk (fiskätande däggdjur och fåglar) kan smittas. Det är då inte säkert att de får samma symtom som fisken. Eventuellt kan de endast utveckla en tarminfektion vilket i så fall inte påverkar djuret nämnvärt.

NEWCASTLEMISSTANKE HOS FJÄDERFÄ

I den rutinmässiga serologiska övervakningen av avelsfjäderfä för newcastlesjuka upptäcktes i juni ett positivt prov. Utredningen visade att djuren inte hade några symtom i form av produktionsnedsättningar eller de neurologiska och respiratoriska symtom som vanligen kan ses vid utbrott av newcastlesjuka.

Svabbprover togs från de aktuella djuren och med PCR och sekvensering av virusgenom kunde SVA fastställa att det rörde sig om ett lentogent aviärt paramyxovirus typ 1, en lågvirulent form som inte orsakar klinisk sjukdom. Eftersom infektion med lentogena virus inte klassas som newcastlesjuka styrs inte han-

■ ■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

Kläckägg på ett avelsföretag. I den rutinmässiga serologiska övervakningen av avelsfjäderfä för newcastlesjuka upptäcktes i juni ett positivt prov.

FOTO: ARKIVBILD, SVA

teringen genom epizootilagstiftningen och besättningen är inte belagd med några restriktioner.

Då infektionen stör den serologiska övervakningen är det viktigt att kartlägga och följa smittans utbredning. Besättningen har därför genomgått upprepade provtagningar. Ett fåtal kontaktbesättningar är provtagna, men där har ingen smitta kunnat påvisas.

Med goda hygienrutiner mellan stallarna och en noggrann rengöring mellan omgångarna i husen kommer smittan med stor sannolikhet att kunna elimineras ur besättningen med den normalt planerade djuromsättningen.

BRUCELLOS HOS HUND

En tik av rasen dvärgschnauzer har visat sig smittad med *Brucella canis*. Diagnosen fastställdes av SVA efter att djurägaren fattat misstanke om sjukdomen när tiken drabbats av missfall. I likhet med det första svenska fallet 2011 väljer Jordbruksverket att agera för att stoppa smittspridningen trots att brucellos hos sällskapsdjur inte lyder under epizootilagstiftningen. Smittutredningsarbetet pågår och det kommer att bli omfattande med kontakter både inom och utanför Sverige. Förutom reproduktionsproblem kan infektion med *Brucella canis* leda till diskospondylit, uveiter och andra ögonlidanden samt allmänna sjukdomssymtom som generell lymfadenit. Symtomlösa smittbärare liksom kroniskt infekterade individer förekommer. Sjukdomen är svårdiagnostiserad och svårbehandlad då bakterierna ligger intracellulärt. ■

noterat

SLUs förtjänstmedalj till Stefan Alenius

I samband med årets promotionshögtid den 5 oktober kommer SLUs medaljer till anställda som gjort förtjänstfulla insatser att delas ut. Förtjänstmedaljen i guld går till Stefan Alenius, professor vid Kliniska vetenskaper, för hans banbrytande forskning om bovin virusdiarré (BVD) vilken haft "ett mycket betydande och bestående värde för lantbrukssektorn".

I motiveringen framhålls att Stefan Alenius syntestänkande och forskning om sjukdomens smittvägar ledde till upptäckten att de kalvar som infekteras redan i livmodern är viktiga för smittspridningen. Identifieringen av dessa persistent infekterade

Stefan Alenius tilldelas SLUs förtjänstmedalj i guld den 5 oktober.

FOTO: NILS FALL

rade kalvar, som aldrig bildar antikroppar men fortsätter att utsöndra virus, var en fundamental kunskap i försöken att be-

kämpa BVD. Trots ett stort motstånd kunde Stefan Alenius under 1990-talet initiera ett väl utformat kontrollprogram helt utan vaccinationer, vilket har bidragit till att Sverige idag är i stort sett fritt från denna smittsamma sjukdom.

Stefan Alenius har också bedrivit forskning om andra infektionssjukdomar hos nötkreatur, såsom rotavirus, RS-virus, coronavirus, klamydia och VTEC. Ett genomgående drag i hans forskning är att han förankrar den i svenska och internationella forskningsmiljöer, att han utnyttjar och utvecklar modern laboratoriediagnostik och att han får resultaten omsatta i praktisk djurhållning, skriver SLU. ■